Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטס ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציקהייט 10 טאלר — קר. ע. וו.
האלבקהייט 5 טאלר. קר. ע. וו.
פיערטעלקהייט 2 טאלר. 50 קר. ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציקהייט 11 טאלר — קר. ע. וו
האלבקהייט 5 טאלר. 50 קר. ע. וו.
פיערטעלקהייט 2 טאלר. 75 קר. ע. וו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
עדען טאג
אבאנירען
באונד דער פרענומעראציאנס-שטעלע
בעקינגס מיט דעם פעסטאנד דעם
עיסטען בלאטעטס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואימצנער בולווער נומ' 29,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-
אנס-בעלדער צו זענדען בעליעבט.

Nr. 32, פינפצעהנטער יאהרגאנג. פעסט מיטטוואך ה אדר ב' ה.תרמ"ג. Pest, den 14 März 1883.

ווידער איין אנטי-סעמיטען-קאנגרעס!

דיא נעסטרינע נומער דעס „פינגעטלענשען" פערבאפנטליכט פאלגענדען אייפרוף: „פיר דען 27-טען אונד 28-טען דיעזעס מאנאטס איזט דיא אבהאלטונג איינעס איי־אפעאשען אנטי-סעמיטען-קאנגרעסעס אין שעמניטין (דייטשלאנד, קאניגרייך זאכסען) אנבעראומט, וואו אללע אנהענגער דער אנטי-סעמיטשען בעוועגונג היעמיט איינגעלאדען ווערדען. איינטרעפפען-קארטען צו דיעזעס קאנגרעסס זינד בייא דעם בוכהענדלער ערנסט שמיטצנער אין שעמניטין, אום דען פרייז פאן 10 מארק, ביז צום 20-טען דיעזעס צו ערהאלטען."

צו דיעזעם אייפרוף מאכט „פינגעטלענשען" נאך פאלגענדע בעמערקונגען: „עס ווירד אין אללגעמייגער פעראין צו בעקעמפפונג דער ווידען געגרינדעט, אלס געגענזאטץ צו דער בעקאנטען „יידישען אללגאנץ" אין פאריז, זאלל דיעזער פער־אין איינע „אנטי-יידישע אללגאנץ" בילדען. דיא שטענדיגע קאממיססיאן, דיא פאן דעם אום פאר־גען יאהרע אין דרעזדען אבגעהאלטענען אנטי־סעמיטען-קאנגרעסס איינגעזעטצט „וארדע האט זיך דעם מאנאט סעפטעמבער נאך פערשיעדע־נען רייכסטאגען איינע בעדייטענדע טהעילנאהמע ענט־פאלטעט, דער בוכהענדלער ערנסט שמיטצנער, דער אן דער שפיטצע דיעזער קאממיססיאן ישטעהט, האט זאגאר דיא קאממיססאן אלס „אנאנימען (נאמענלאזען) פעראין בייא דער בעהאנדלונג פאר־שיעדענען פאר־מערדען לאססען, דיעזע שטענ־דיגע קאממיססיאן האט עס דענן איך ניכט אונ־טערלאססען, דיא פאן אישטיצ אוף דעם דרעי־דענערי אנטי-סעמיטען-קאנגרעסס פערלעזענע אונד אללגעמיין נישטגעזאגטען קונדגעבונג אן מעה־ערע שפראכען איבערזעטצען צו לאססען, אום דיא נאך אללען שטאאטען איי־אפאס צו פערבייי־טען, אין דייטשער שפראכע וואוהרע דיעזע איש־טיגיש קונדגעבונג אין 50,000 עקסעמפלארען פערזענדעט, דער הייפפטינהאלט דיעזער קונדגעבונג בעשטאנד בעקאנגלייך אין דעם אייפיפ צו־גינגען אונער אייראפעאישען „אנטי - יידישען אללגאנץ", דא ווער דער „יידישען אללגאנץ" איינען „בריסליכען שטצ-פעראין" ענטגעגנשטעללען מיסען." —

„דיא שטענדיגע קאממיססאן (שרייבט „פינ־געטלענשען" ווייטער) האט אוך אין דיעזער בע־ציעהונג אללעס ערפאר־דעליכע פאר־כבדיגט. זא דאס מאן דיא־יטע שאן אין דיא גרינדונג דיעזעס בריסליכען שטצ-פעראינעס שרייבען קאנן, דער זיינע טהעילנאהמע איבער נאנץ אייראפא איי־מרעה־נען זאלל. צו דיעזעם צוועקע האט דיא שטענ־דיגע קאממיססאן דענן אוך דיא צאהלרייכע מיטגלידער בעדייטענדער פערמעהרט, אונדעם זא אללע הערפאר־דאנגענען אנטי-סעמיטען-פיהרער דען פערשיעדענען שטאאטען צום אינטרעטטע אין דיא קאממיססיאן אי־נפפ־דרעטען, אום זא מיט פערא־יינטער קראפט דיא בעקעמפפונג דער יודען אין אונגריפ צו עגרעמען. אוך צום צוועקע דער זאמם־לונג פאן געלד-שפענדען ערלייעס דיעזע קאממיס־סאן אינען אי־פיר, אונד דאס ערגעבנים וואר — דאס דיעזע קאממיססאן הייטע בעדייטס איבער אינען בעטראג פאן איבער 10000 גולדען פער־פינגטו אללע דיעזע ערפאר־גע ערמיטעלטען זין דיא שטענדיגע קאממיססיאן. אינען נייען אנטי-סעמיטען־קאנגרעס נאך שעמניטין אינצובערופען. דיא בע־הארדע האט בעדייטס דיא בעזיללונג ערהיילט צור אבהאלטונג דיעזעס קאנגרעססעס. דיא הייפט־אי־פנאבע דיעזעס קאנגרעססעס ווירד זיין, דיא קונדגעבונג דעס אישטיצי צו פערווירקליכען, דאס הייסט: דיא גרינדונג איינער „אנטי-יידישען אללי־אנץ" אדער אינעס „בריסטליכען שטצ-פעראינעס" צו פאללדערהען."

„אין דער טהאט (זאגט „פינגעטלענשען" אין זיינען אי־סאיינאנדערזעטצונגען ווייטער) איזט יא דיא „אנטי-יידישע אללגאנץ" אוך עטצט שאן פיקס אונד פערטיג, מאן מיס בלאס איינע „קאנשטיטי־רענדע פערזאמלונג" צו דעם צוועקע אבהאלטען, אום דעם פעראינע איינע געזעטצליכע גרונדלאגע צו פערשאפפען. דיא קאממיססיאן האט דער זכ־סישען בעהארדע בעדייטס אנגעצייגט, דאס דער הייפטצוועק דיעזעס אנטי-סעמיטען-קאנגרעסעס דיא גרינדונג דעס עיינהיטנען „בריסליכען שטצ־פעראינעס" אדער דער „אנטי-יידישען אללגאנץ" איזט, אום דיא בעהארדע דענן אוך אהנע ווייטע־רעס צוו קענטנים גענאממען. זאבאלד דיא ראנ־שטיטיגע פאראבער איזט ווירד אוך דיעזער פעראין בעראדלך פאר־געמערקט ווערדען, דא־מיט ער געזעטצליך אנערקאנגט אונד אוך צוו־גענעגענאמען פאן גלדערן עמפעטיגט ווערדען! דער פעראין האט שאן עטצט, נאך בעפאר ער פארבלך קאנשטיטירט איזט, אין צוטיגנבלאטט צוו פערפיגונג, וועלכעס אונטער דעם טיטעל „שטענדיגע מאנאטסקונדגעבונגען צוו בעקעמפפונג דעס „דייטשטהומס ערשיינט, פאן פעסט ווירד דער הייסטאנד-רעפיטרט אוזאן שטאנד מיט נאך 6 אדער 7 געזונגענגענאמענען אוך דעם אנטי-סעמי־טען-קאנגרעסס אין שעמניטין ערשיינען!"

זא ווייט „פינגעטלענשען". נון בריינגט דאס נעסטרינע אבענד-בלאטט דעם „פעסטער ללאיד" פאר־גענדעס טעלעגראמם אוס ווייען: „בעקאנגלייך האט דער שטאאטס-אנוואלט נעגען דען דעפיטי־טען רייכסטאג פאן שאנדער ווגען דיינער ווידע־הענטעלונג דיא אנקלאגע ערהאלטען אונד בייס ווייגער רייכסראטה וועגען איסליעפערונג דיעזעס דעפיטירטען אנגעזוכט. דער אמיטעטעס-אי־סיסיס דעס רייכסראטהעס בעשלאס מיט אללען שטימען נעגען אייגע, דעס רייכסראטהע דיא איסליעפערונג שאנדערס צו עמפפעהלען. אללין דיעזער בע־שלוס שכטערטע דען הענטצטטען דעפיטירטען דורכאוס ניכט אין, אין איינער אפפענטליכען פאלקס־פערזאמלונג שפראך נעמליך שאנדערס עטצטען פאלגענדעס: „איך ווערדע מיך ניכט פיינע אונד מיטהלאז פערקריעכען, ווענן מאן מיך איך דעם שטראפגעריכטע איסליעפערן זאלטע, ווערדע איך צו אייגער גפענגנים-שטראפע פערארטהיילט, זא ווערדע איך דיעזע מיט גרולל אבביסען. דאך האפפע איך, דאס זא, מיינע הערדען, ווענן איך איך ניכט אין אחרער מיטטע ווערדע ערשיינען קאנגען, איבערהאל דיעזען יידישען פלינדערען מיט קראפט ענטגעגענטרעטען ווערדען. דיא ווידע־פערפאלגונג בילדעט דאס אייגענדע באנר צווישען אונס, אין דיעזער בעציעהונג בעריסט איך אללע פיינדע, דיא אים אונ־ אונד אויסלאנדע זיך פער־אייגען, אום דאס ווידענטהום צו בעקעמפפען!"

זא שפראך שאנדערס אין דעם אייגענבליקע אין דעם דער אומיטעטעס-אי־סיסיס דעס ווייטער רייכסראטהעס זיינע אויסליעפערונג בעשלאסס. ער לאסט זיך איך דורך דיא אוזה דראהענדע שטראפע פאן זיינען ווייהלרייען גענען דיא ווידען ניכט אבבריי־גען, ער מאכטס דיא אישטיצ, דער עכענפאללס צוו־עם שטראפגעריכטע אויסגעליעפערט ווירד (דיא ווייד ווייטער אינטען בעריכטען) אונד דענגאך זאגאר איין מאנעבלאטס צור בעקעמפפונג אונד בעשיטס־פונג דער יודען גרינדען ווילל!

מאן זיעהט אוס אבגעס, דאס דיא אנטי־סעמיטען הייטע ווייטהענדער זונד אלס יע, ביזהער האבען זיא אוזהע אי־פרייגען נור פיראינגעללט, יעדער אין זיינער נעגענד אוף איינע פיפפ, בע־טרעגען הייטע ווייללען זיא אבער זאגאר איינען אי־אפפאשען פעראין, איינע „אנטי-יידישע אללי־אנץ" גרינדען; זיא ווייללען זיך פארבלך קאנ־שטיטירען אונד דען פעראין בעראדלך פאר־מערקען לאסען, דאמיט דיא יודענפערפאלגונג גלייכזאם איינע געזעטצליכע גרונדלאגע ערהאלטע.

אונד יאם געשעהט אללדינגס אללדערייע גענגאמבער ווייענס דער יודען? ניכטס, נאר ניכטס! עס געשעהט ניכטס, ווייל בייא דער הייטיגען בע־הערליכען שפאלטונג אין דער יודענהייט עכען ניכטס געשעהען קאנן. דיא יודען בעקעמפפען זיך פארטהעדיגונג אינאנדער אים אינגערן אונד אי־בערזעהען דען קאמפף דער אוזהנען פאן אייסען דראהט, דיא קאנגרעסלער בעשיטפפען דיא אדטרא־דאסען אלס „פאנאטיקער אונד פעטטערלינגע", דיא אדטהראדאסען בעצייכנען דיא קאנגרעסלער אלס „פישעס בכיפיס". דיא שטאמטס-בייאטלער אי־הרערליכטס זעהען זיך ווייטער אין דער צייאונגס־לאגע, ענגען קאנגרעסלער אונד אדטהראדאסען אי־גליכגיטיג אנצקעמפפען. אונד זא שטרעבט נור איממער דיא אינע פארטיא מאגליכסט באלד אן דער אנדערן פארטיא „אינע גמה" צו פעלעבען, „עסהאלב אין אינמטהענס צוזאמענגיזיקען גע־גען דיא געמיינאמע געפאהר. דיא פאן אייסען דראהט ליידער הייס דעגבאר ערשיינט, ווייל גלי־בען דאך, דאס עס הייטע דאך אן דער צייט ווערע דיא אינגערן שטרייטיגקייטען פארלייפפ פאללען צו לאסען, אום געמיינזאם אבער דיא שרייטע צו בעראטהען. דיא גענען דיא דראהענדע אנטי-סע־מיטיטע בעוועגונג צו ערגרייפען ווערע. — ווירד אונס נאטט פאן אייסען דיהע פערשפפען, דאנן מא־גען יענע מענגע, דיא פאן זאלכען פארטי־שטרייטיגקייטען פערגענגען הבאען אדער זיך הערוך־עטיא אינע אינגענע עקסטטענע גרינדען, אין נאטטעס נאמען דען אינגערן קאמפף פאן נייעס אין פיס בריינגען. דאס ווירד אונס נעייס ווענג קוممערן. דאך הייטע, אונזוכטס דער זיך נעגען דיא יודען ליידער אללענטהאלבען אי־פטהרמענדען געפאהרען מאגע דאך דער אינגערע פיינדע בייא אונס אינגעהרען, ווייל ער אינע לעבענס-בעדינגונג בילדעט פיר דען פארטבעשטאנד דעס יודענטהומס

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (צור 100-יעהרינען געבורטס־פייער מאנטעפיאר עס.) אים לאנדאן ווירד טעלעגראפיירט: „אם 24-טען אקטאבער נעכס־טען יאהרעס ווירד פיר מאנעס מאנטעפיאר אינער דער פאממסטען מענגער איזראעלס אינר נראפ־טען וואהלטהעטער דער מענשהייט אים אללגע־מיינען אונד זייער גלייבענס-גענאססען אינסבע־זאנדערע זיין 100-יעהריגעס געבורטספעסט פייערן. דיא דערזעלבע בעקאנטלך פון אם 24-טען אקטאבער 1784 צור וועלט קאם. ניכט נור דיא יודען אנגלאנדס, זאנדערן אוך דיא דער גאנצען וועלט מאכטן שאן יעטצט פארבעריטיגונגען, אום דעם אללפערעהרטען אונד האכפערדיענטען גרייזע אן דיעזעס פעסטע

־עם שטראפגעריכטע אויסגעליעפערט ווירד (דיא ווייד ווייטער אינטען בעריכטען) אונד דענגאך זאגאר איין מאנעבלאטס צור בעקעמפפונג אונד בעשיטס־פונג דער יודען גרינדען ווילל!

מאן זיעהט אוס אבגעס, דאס דיא אנטי־סעמיטען הייטע ווייטהענדער זונד אלס יע, ביזהער האבען זיא אוזהע אי־פרייגען נור פיראינגעללט, יעדער אין זיינער נעגענד אוף איינע פיפפ, בע־טרעגען הייטע ווייללען זיא אבער זאגאר איינען אי־אפפאשען פעראין, איינע „אנטי-יידישע אללי־אנץ" גרינדען; זיא ווייללען זיך פארבלך קאנ־שטיטירען אונד דען פעראין בעראדלך פאר־מערקען לאסען, דאמיט דיא יודענפערפאלגונג גלייכזאם איינע געזעטצליכע גרונדלאגע ערהאלטע.

אונד יאם געשעהט אללדינגס אללדערייע גענגאמבער ווייענס דער יודען? ניכטס, נאר ניכטס! עס געשעהט ניכטס, ווייל בייא דער הייטיגען בע־הערליכען שפאלטונג אין דער יודענהייט עכען ניכטס געשעהען קאנן. דיא יודען בעקעמפפען זיך פארטהעדיגונג אינאנדער אים אינגערן אונד אי־בערזעהען דען קאמפף דער אוזהנען פאן אייסען דראהט, דיא קאנגרעסלער בעשיטפפען דיא אדטרא־דאסען אלס „פאנאטיקער אונד פעטטערלינגע", דיא אדטהראדאסען בעצייכנען דיא קאנגרעסלער אלס „פישעס בכיפיס". דיא שטאמטס-בייאטלער אי־הרערליכטס זעהען זיך ווייטער אין דער צייאונגס־לאגע, ענגען קאנגרעסלער אונד אדטהראדאסען אי־גליכגיטיג אנצקעמפפען. אונד זא שטרעבט נור אי־ממער דיא אינע פארטיא מאגליכסט באלד אן דער אנדערן פארטיא „אינע גמה" צו פעלעבען, „עסהאלב אין אינמטהענס צוזאמענגיזיקען גע־גען דיא געמיינזאמע געפאהר. דיא פאן אייסען דראהט ליידער הייס דעגבאר ערשיינט, ווייל גלי־בען דאך, דאס עס הייטע דאך אן דער צייט ווערע דיא אינגערן שטרייטיגקייטען פארלייפפ פאללען צו לאסען, אום געמיינזאם אבער דיא שרייטע צו בעראטהען. דיא גענען דיא דראהענדע אנטי-סע־מיטיטע בעוועגונג צו ערגרייפען ווערע. — ווירד אונס נאטט פאן אייסען דיהע פערשפפען, דאנן מא־גען יענע מענגע, דיא פאן זאלכען פארטי־שטרייטיגקייטען פערגענגען הבאען אדער זיך הערוך־עטיא אינע אינגענע עקסטטענע גרינדען, אין נאטטעס נאמען דען אינגערן קאמפף פאן נייעס אין פיס בריינגען. דאס ווירד אונס נעייס ווענג קוممערן. דאך הייטע, אונזוכטס דער זיך נעגען דיא יודען ליידער אללענטהאלבען אי־פטהרמענדען געפאהרען מאגע דאך דער אינגערע פיינדע בייא אונס אינגעהרען, ווייל ער אינע לעבענס-בעדינגונג בילדעט פיר דען פארטבעשטאנד דעס יודענטהומס

ווידער איין אנטי-סעמיטען-קאנגרעס!

דיא נעסטרינע נומער דעס „פינגעטלענשען" פערבאפנטליכט פאלגענדען אייפרוף: „פיר דען 27-טען אונד 28-טען דיעזעס מאנאטס איזט דיא אבהאלטונג איינעס איי־אפעאשען אנטי-סעמיטען-קאנגרעסעס אין שעמניטין (דייטשלאנד, קאניגרייך זאכסען) אנבעראומט, וואו אללע אנהענגער דער אנטי-סעמיטשען בעוועגונג היעמיט איינגעלאדען ווערדען. איינטרעפפען-קארטען צו דיעזעס קאנ־גרעסס זינד בייא דעם בוכהענדלער ערנסט שמיטצנער אין שעמניטין, אום דען פרייז פאן 10 מארק, ביז צום 20-טען דיעזעס צו ערהאלטען."

צו דיעזעם אייפרוף מאכט „פינגעטלענשען" נאך פאלגענדע בעמערקונגען: „עס ווירד אין אללגעמייגער פעראין צו בעקעמפפונג דער יודען גרינדעט, אלס געגענזאטץ צו דער בעקאנטען „יידישען אללגאנץ" אין פאריז, זאלל דיעזער פער־אין איינע „אנטי-יידישע אללגאנץ" בילדען. דיא שטענדיגע קאממיססיאן, דיא פאן דעם אום פאר־גען יאהרע אין דרעזדען אבגעהאלטענען אנטי־סעמיטען-קאנגרעסס איינגעזעטצט „וארדע, האט זיך דעם מאנאט סעפטעמבער נאך פערשיעדע־נען רייכסטאגען איינע בעדייטענדע טהעילנאהמע ענט־פאלטעט, דער בוכהענדלער ערנסט שמיטצנער, דער אן דער שפיטצע דיעזער קאממיססיאן ישטעהט, האט זאגאר דיא קאממיססאן אלס „אנאנימען" (נאמענלאזען) פעראין בייא דער בעהאנדלונג פאר־שיעדענען פאר־מערדען לאסען, דיעזע שטענ־דיגע קאממיססיאן האט עס דענן איך ניכט אונ־טערלאסען, דיא פאן אישטיצ אוף דעם דרעי־דענערי אנטי-סעמיטען-קאנגרעסס פערלעזענע אונד אללגעמיין נישטגעזאגטען קונדגעבונג אן מעה־ערע שפראכען איבערזעטצען צו לאסען, אום דיא נאך אללען שטאאטען איי־אפאס צו פערבייי־טען, אין דייטשער שפראכע וואוהרע דיעזע איש־טיגיש קונדגעבונג אין 50,000 עקסעמפלארען פערזענדעט, דער הייפפטינהאלט דיעזער קונדגעבונג בעשטאנד בעקאנגלייך אין דעם אי־פיפ צו־גינגען אונער אייראפעאישען „אנטי - יידישען אללגאנץ", דא ווער דער „יידישען אללגאנץ" איינען „בריסליכען שטצ-פעראין" ענטגעגנשטעללען מיסען." —

„דיא שטענדיגע קאממיססאן (שרייבט „פינ־געטלענשען" ווייטער) האט אוך אין דיעזער בע־ציעהונג אללעס ערפאר־דעליכע פאר־כבדיגט. זא דאס מאן דיא־יטע שאן אין דיא גרינדונג דיעזעס בריסליכען שטצ-פעראינעס שרייבען קאנן, דער זיינע טהעילנאהמע איבער נאנץ אייראפא איי־מרעה־נען זאלל. צו דיעזעם צוועקע האט דיא שטענ־דיגע קאממיססאן דענן אוך דיא צאהלרייכע מיטגלידער בעדייטענדער פערמעהרט, אונדעם זא אללע הערפאר־דאנגענען אנטי-סעמיטען-פיהרער דען פערשיעדענען שטאאטען אום אינטרעטטע אין דיא קאממיססיאן אי־נפפ־דרעטען, אום זא מיט פערא־יינטער קראפט דיא בעקעמפפונג דער יודען אין אונגריפ צו עגרעמען. אוך צום צוועקע דער זאמם־לונג פאן געלד-שפענדען ערלייעס דיעזע קאממיס־סאן אינען אי־פיר, אונד דאס ערגעבנים וואר — דאס דיעזע קאממיססאן הייטע בעדייטס איבער אינען בעטראג פאן איבער 10000 גולדען פער־פינגטו אללע דיעזע ערפאר־גע ערמיטעלטען זין דיא שטענדיגע קאממיססיאן. אינען נייען אנטי-סעמיטען־קאנגרעס נאך שעמניטין אינצובערופען. דיא בע־הארדע האט בעדייטס דיא בעזיללונג ערהיילט

פעסטער ללאיד

דאס קראכען דער נעזעדרע אייסערקאס נע-מאכט, צוזאמען. מאן לייעטע דיא גלאקען, דא-מיט אללעס צור פעסטנאהמע דער רייבער הער-ביאילע, דאך וואר דיא רייבער בערייטס שפיר-לאז פערשוואנדען. אבראהאם ווייס ערהעלט איינען שיס, דער אדם דיא האנד דורכבאהרטע; אויך איין דיענסט-מענש ערהעלט איינע שמיאונ-דע אן פסטע. ווייס מיסטע זיך איינער זעהר שטערצ-ליכען אפעראציאן אונטערציעהען, דא אידם דיא אצטע דיא קוגעל אים דער האנד ציעהען מיסטען, דאך ערטרוג ער דיעזע שמערצען מיט ביישפיעל-לאזעס מיטהע, דא ער וועהרענד דער אפעראציאן גאנץ געמיטלך אים איינער פפייפע ריכטע. אל-לערדינגס האטטע עס הערר ווייס צים טהיילע נור זיינער גייסטעס-געגענווארט צו פערדאנקען, דאס ער ביא דיעזעס רוב-אבער-פאלל נכט אים לעבען אינד פערמאגען געקאממען! — נאכטרעגלך ווערד נאך געמעלדעט, דאס דעם הערען אבראהאם ווייס, דער איין גרייז פאן 63 יאהרען איזט, דיא קוגעל נור דען זאגעגאנגען ריינפינגער דורכבאהרטע. ביא דער אפעראציאן וואורדען אוים דעם דורכבאהר-טען פינגער קליינע שפליטטער דעם פערלעטצטען כגאכענס עגטפערנט. דאך זינד דיא אצטע דער מיינונג, מאן ווערדע דען פערלעטצטען פינגער „אם-פוטירען" (געגאנלך וועגשניידען) מיססען. — ביים דיענסט-מעדכען וואורדע דיא קוגעל אים פסע נאך נכט פאן דען אצטען אינפנפינדען, דיא קוגעל ריהפטע זיך אין דיא מיסקעל פעראיערט האבען, וועסהאלב זיא נכט לייכט אויפבראר איזט. איכ-רינגס איזט דעם דיענסט-מעדכען קיין כגאכען פערלעטצט וואורדען, וועסהעלב דיא הילונג דענען אויך מיט וועניגער שווערינגייטען פערבונדען זיין ריהפטע. —

* (איינע פאם מיליטער-דיענסטע בעפרייטע סעקטע.) נאך דער איינפיר-רונג דער אללגעמיינען מיליטער-פפליכט אים יאהרע 1868 ווערדע נעמאנד גלויבען, דאס אורגענד אין אונזערער מאנארכיע איינע גלייכענס-סעקטע עק-סיסטירט, דיא פאם מיליטער-דיענסטע בעפרייט זיא, ווער וויסען דער אין אונגארן, וויא זיך דיא סעקטע דער נאצארענער גנגען דאס מיליטער-געזעטץ איפלעהנטע אינד אירהע קינדער דערבאיס נכט דער מיליטער-פפליכט נאכקאממען לאססען וואללען, דא דער מיליטער-דיענסט גנגען אירהע גלייכענס-גינזדזעטצע זיא. — וויא אבער דיא „יינגער בייציש" מעדיעט, עקסיסטירט אין האליץ (נאדיצען) דיא סעקטע דער „קראם", וועלכע אויך נאך דעם גיען מיליטער-געזעטצע פאם מיליטער-„יינגסטע בעפרייט איזט, וועלכעס קאיזער יאזעף II. דער צים ערסטענמאלע מיט דעם געזעטצע איפגע-טרעטען, דאס אויך דיא יודען צור מיליטער-פפליכט הערבייצוציעהען זיין, שפאר דיעזע „קראם" פאם מיליטער-דיענסטע פרייא. אים גאנצען בעליעפט זיך א. אנגאהרל דער „קראם" אין גאליצען אויף 180,

דארונטער 85 ווייבער, אונד וועגען דער 95 מענגער, פאן דענען איינינע שאן אלט אונד אונטווינליך זינד, היעלט עס דיא עסטערריכישע רעגיערונג נכט דער מיהע ווערטה. דיא וועגענען יונגען „קראם" צום מיליטער-דיענסטע צו צווינגען.

* (איין גייצהאלז איזט דאך נכט צו שעטצען.) אין נוממער 29 אונ-זערעס בלאטטעס בעריכטעטען וויר, דאס אין וויי-צען איין געוויסער האמעריך איינען זעלבסט-מארד בעגאנגען. נון וואורדע זיין טעסטאמענט ער-אפפנעט, אין וועלכעס ער פיר דיא אונגאריש אקאדעמיע דער ווייסענשאפטען דען בעטראג פאן 20,000 גולדען פערם אכט.

בריעפע דער רעדאקציאן.

הערן מ' נייוואהנע אין בילעפה: ביא דער ציע-הונג פאן לאזען וועדען צוריסט דיא סייען נעצאגען אונד דאנן ערסט דיא נוממערן דיעזער נעצאגענען סייען. ווענן זיא אלזא אין דער ציעהונגס-ליסטע נור דיא נוממער אונד נכט אויך דיא סערע איהרעס לאזעס זעהען, זא איזט איהר לאז נאך נכט נעצאגען וואורדען. ווענן צור סייען נכט אויך דיא נוממער העריסקאממט, זא האט זיא נור דען קליינסטען טרעפפער געמאכט.

פרענומעראציאנס-איינלאדונג.

ווייר עריוכען אונזערע געהרטע פרענומעראנטען, דעריען פרענומעראציאנס-טערמין אם 15. מערץ 1883 צו עגדע נעהט (וואס נאנץ דייטליך אויף איהרע „אדרעס-שלייפע" אנגעגעבען איזט), איהרע פרענומעראציאן צו ערגייזען, דאמיט דיא פערזענדונג דער בלעטע. טער קיינע שטארונג ערלידיגט.

נעשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

קארן 7.10—7.30 גולדען.

נערסטע פסטעט-וואארע 7.10—7.20 נול. מאלצ. וואארע 8.—8.75 גולד.

קוקורוזע 6.0—6.30 גולדען.

האפער 6.10—6.70 נול.

נערסטע 6.95—7.75 גולד.

רעפס, אהל פער אינסט. פעסטעמבער 13½—14 גולדען.

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאגראמם אאמט זאק, פרייא אב פעסט:) נו' 0: 20 גולד. — קר', נומ' 1: 19 נול. 50 קר', נו' 2: 19 נול. — קר', נו' 3: 18 נול. 40 קר' נו' 4: 17 נול. 80 קר', נו' 5: 16 נול. — קר', נו' 6: 15 נול — קר', נו' 7: 14 נולד. — קר', נו' 8: 12 נול. 40 קר', נו' 8½ 10 גולד. 40 קר', פיינע קליינע 4 נול. 30 קר', גראבע קליינע 4 גולד. — קר.

הילזענפרוכטע: ערכסנע אונגארישע 9.—11. נול. לינזען 8.—18. נול. ראהע הירזע 6.30. הירזע בייזן 10.75—10.75, גראסע ווייסע באהנען 9.—9.50 נול. צווערגעל 11.—12. נול. ריינאטען —.13. נול. האנזאמען 13.50 נול. מאהרען 13 נול. קומעטע 26.—28. נול. ווינקען 8.—8.50 נול. — מאהן נוייער —.26 —.28 נול. בלויער 30 — 32 נול.

שפיריטוס פיינע מעטהאדע אים קליינען 30.—32. נול. — אלטע-מעטהאדע 33.25—33.50 גולד. פער 10000 ליטער פערצענט. —

שילוואוויין פער העקטאליטער 36—38 גולד. אלטער סירמיער 50—80 גולד. יע נאך קוואליטעט.—

ערד-עפפעל פער 100 קילאגראמם צו 2.30—2.40 גולדען.

צוועטשקען. באסנישע מיט פאם 27.70 גולד. סערבישע מיט זאק 25.45—27.70 גולד.

צווערשקענמוס (לעקוואר) באנאטער 21.50—22.50 גולד.

וואכס אזוגעוויר 128—130 גולד.

וויינשטיין 50—64 נול. יע נאך קוואליטעט.

קנאפפערן אונגארישע 13.—14. גולד.

קלעזאמען 54—55 גולדען.

ראטהקלע 95—105 נול.

ריבאל ראפפעלט-ראפפינירטעס —.43 גולד. פער 100 קילאגראמם.

רעפס-קוכען 5.50 נול.

אונשליטט (חלב) 51.—52. גולד.

פעטראלעאום 21.75—25. גולד.

שאפפעלע אין פאריער וואכע וואורדען 4000 ששיק פערשיעדענע נאטטונגען פערקויפט. אונד צוואר דייששוואללינע 2.80—3.80 נול. פער פאאר. באטשקער אונד באנאטער 145—160 נול. סרבישע 133—140 גולד. גולד טירקישע אונד מאצעדאנישע 33—39 גולד. קראאטישע אונד באסנישע 40—42 גולדען. פער 56 קילאָ. — (אללער פער 2 פערצענט.)

לאמם-פעלע לע. דייששוואללינע צו 60—75 נול. קראאטישע 90—110. גולד. פער 102 ששיק.

שאפוואללע. אין פאריער וואכע וואר דאס געשעפט לעבהאפט, עס וואורדען 800 מעטערצענטנער פער-קויפט.— אין צווי פיינע איינשוירען פיר טוך 135—140 נול. האב-מיטטעל-איינשוירען 103—108 גולד. — מיטטעל איי-שוירע פיר טוך 90—98 גולדען. דעטשא פיר קאמם 80—82 פעסטער-באהרען איינשוירען 68—69 גולד. אונד באטשקער איינשוירען 68—70 גולד. (אללעס פער 56 קילאגראמם.

ווייצענער פרייזע.

ווייצען, פערקויפט וואורדען 25000 מעטע-ציטע: אונגארישע-ווייצען 77—82-קילאָ 9.60—10,35 נול. פער מעטעצענטנ.

קארן, אונגארישע 68—77-קילאָ 8.—8.20 נול-דען פער מעטצ.

נערסטע סלאוואקישע 60—64-קילאָ —9.—9.25 גולדען.

האפער אונגארישע 6.80—7.35 גולדען פער מעטע-צענטנער.

לאטטא-ציעהונג פאם 10. מערץ 1883.

ווייען	60	36	57	37	82
גראץ	33	35	16	21	23
טעמעשוואר	11	5	22	14	55

פערגאנגענע מיטוואך יעדאסטע מאל ביי"ל ווייז.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פרוכטע ווייצען	קווינטאלע פער 100 קילאגראמם	פער פסטעמבער	פרוכטע	קווינטאלע פער 100 קילאגראמם
נאך-אונגארישער			קארן	7.30—7.—
	75		נערסטע פאלץ	— —
	76		פיסטער	7.2)—6.90
	77	9.55—9.60	האפער	6.2)—6.6)
	78	9.65—9.70	קוקורוץ מאגאזער	6.3)—6.2)
	79	9.75—9.80	אדרעק	6.2)—6.15
	80	9.85—9.90	דוטץ	6.—6.40
	81	9.95—10.—		
פעסטער-באהרען	75		ווייצען	9.68
	76			—.—
	77	9.95—10.—		—.—
	78	10.05—10.15		—.—
	79	10.20—10.30	קוקורוץ	6.55
	80	10.35—10.40	נערסטע	—.—
	81	10.45—10.50	האפער	—.—
מהיים	75			—.—
	76		רעפס	—.—
	77	10.—10.05		
	78	10.10—10.20		
	79	10.25—10.35		
	80	10.40—10.45		
	81	10.50—10.55		
ווייסענבורגער	76			
	77	9.95—10.—		
	78	10.05—10.15		
	79	10.20—10.30		
	80	10.35—10.40		
	81	10.45—10.50		

מעהל-פרייז-טאבעללע פאם 10. מערץ	

*(אינע אנטי-סעמיטישע שיינערייא.) ווי האבען פאר קורצעס ערסט נעמעלדעט, דאס דער שטאאטס-אנוואלט גע-גען דען דרוקערי-בעזיטצער עמערך בארטאליטש איינען פרעסס-אצעס אנשטרענגטע וועגען איינעס אין זיינער דרוקערייא ערשיענענען וודע-העטצערי-שען גערידטעס. פאר-געסטערן וואר דע נן בארטא-ליטש פאס אונטערזוכונגס-ריכטער הערן טשערי פערהאט. ער זאגט: „איך האבע דיא האנד-שריפט צו דיזעס געריכטע פאן דעם היזיגען קייסמאנגע, יאזעף שמקי, ערהאלטען, דער נאטיר-ליך פיר דען גאנצען אינהאלט איך פערזאגטווארט-ליך. איך מיינערזייטס קאנצעם מיך אלס דרי-קער אים דען אינהאלט דיזער שריפט ניכט קום-מערן.“ — נן וואר דע הערר שמקי פאר דען אונ-טערזוכונגס-ריכטער צשערט: „אבער איך ער וואלל-טע דיא פערזאגטווארטליכקייט פיר דיזע העטצ-שריפט ניכט איבערנעהמען, זאגערן זאגט: „איך האבע דיזעס געריכט ניכט פערפאסט; מיר האט עס איין שייענע-הייגלער גזיגעבען, וואריך איך עס הערן בארטאליטש צשיקטע, אהנע דיזע שריפט איבערהויפט גולעזען צו האבען. מיר וואר דענן איך דער אינהאלט דעם געריכטעס פאללקאממען אונבעקאנט“ — איך אלל שענדליכ וויזע זיכען זיך דיזע אנט-סעמיטען דער שטראפע צו ענט-ציעהען, דער דרוקער שעכט דיא שולד איך איינען קייסמאנן דער קייסמאנן מיינערע איך איינען שייינע-הענדלער. אין דער טהאט זונד אללע דיזע לייטע דיא זאלבע אנט-סעמיטישען שייינערען בעטר-בען, נאך ערגער אלס שייינע-הענדלער. זיא זונד וויכטיגע שייינע, דיא מיט איהרעס שמטצע דיא ווערען בעזורגען מאכטען. אללענפאללס האפען ווייר דאס דער אינטערזוכונגס-ריכטער זיך מיט זאלל פיללען איסרערען“ ניכט ווערשיקען לאסטען ווייר. ענטיערער דיזע לייטע מיססען דען „שייינע-הענד-לער“, דער דאס שייינערישע געריכט געשריעבען האבען זאלל, נאטהאפט מאכען, אדער זיא מיססען פיר דען אינהאלט דיזעער שמטצ-שריפט זעלבסט דיא פערזאגטווארטליכקייט טראגען!

*(פערארטהיילונג איינעס אנטי-סעמיטישען ריעדאקטערס.) אים בעגיין ווייר פאס 10-טען דיזעס טעלעגראפיריטש: הייטע וואריד בים היזיגען געריכטסהאפע אין פרעסס-אצעס גגען דען געזעזגען לייטנאנט הערן לייבערמאנן פאן זאנגענפעלד, רעדאקטער דער הייר ערשיינענדען „נייען דייטשען פאלקס-צייטונג“ דורכגעפיהרט. דערזעלבע פערפאסענט-ליכטע געמליך אין זיינעם ערזעהנטען בלאטטע צייא לייטארטיקעל, וועלכע דיא אינערהאלטען בעשיסענען גגען דיא יודען אינד דיא יידישע רעליגיאן גנטהיעלטען. דיא יודען ווערדען אין דיזען ארטיקעלן אלס מעגשען פאן דער נידע-ריגסטען דענקונגסארט אונד דער פערווערפליכס-טען שאמלאזנקייט בעצייכנעט. גליכצייטיג ווירד אין דיזען ארטיקעלן בעהויפטעט. דאס אלל דיא גרענצנלאזע פערווארפענהייט אונד זטטטענלאזיג-קייט דער יודען אוס אהרער רעליגיאן גנטשפרינגען! — אם שלוסס דיזער ארטיקעל מאכט דיא רעדאקציאן דעם ערזוהנטען בלאט-טעם פאלגענדע בעמערקונג: „ווי האבען דיזע ארטיקעל ניכט זעלבסט פערפאסט. אללין שאן אים יאהרע 1798 ערשיען אין האמבורג אונד בראשירע גגען דיא יודען, פאן אין אלבערנע יעראך יעטצט נור זעלטען נאך אין עקסעמפלאר איפטשרייבען איזט. דא דער אינהאלט דיזער בראשירע אבער דיא גראסטע פערבריטונג פערדיענט, זא האבען ווי דען אינהאלט דערזעלבען אין אינזערעם בלאטטע אין צוויא לייטארטיקעלן ווידער צום אבדרוקע געבראכט, דאס דיא מיט- אונד נאכמיילר יודען אונד דערען רעליגיאן גגען קגנען מאגען!“ — פאר דעם געריכטע זאגטע הערר ליעבערמאנן פאן זאגענפעלד: „מין מיט-הרראקטער האט מיר דיזע ארטע בראשירע געגיבען: איך האבע דיא נור אבערפלעכליך געלעזען אונד אין דערזעלבען ניכטס שטראפבארעס געפונדען. אין דער טהאט האנדעלט עס זיך היעבייא ניכט אום אינע העט-צבריא גגען דיא יודען, אונדערן אום אינע „יום-סענשאפטליכע אבהאנדלונג“ אבער דיא יודען אונד אירע רעליגיאן, אינע בלאם „יום-סענשנשאפטליכע אבהאנדלונג“ דארף אבער גגיים ניכט אלס עפנטאס שטראפבארעס בעצייכנעט ווערדען. איך עריזכע דארהער, דאס אים גגרעהטען מגגנערן אינע קאממיסיאן צוזאממגגזעטצט ווערדען מאגע דאמיט דיזע זיך דארבער אישפרעכע. אב אין דען בירען לייטארטיקעלן אינע „העטצבריא גגען דיא יודען“ אדער בלאם אינע „יום-סענשנשאפטליכע אבהאנדלונג“ גגטהאלטען זיא?“ — דער גגריכטסהאף וויזע דיזעס אגזוכען צירק, אינדעם עס זאגטע: „ווי בגגאפהיגען היעבי קיגע קאממיס-סיאן; דאס גגריכט זעלבסט האט אין „אלל איך דיא אינגעגיבע, צוישען אינגער „גגמיגגען העטצגע-בריא“ אונד אינגער „יום-סענשנשאפטליכען אבהאנד-לונג“ צו אונטערשיידען.“ — איך דער שטראפס-אנוואלט בעצייכנעט דען אינהאלט דער בריען לייטארטיקעל אלס שטראפבאר, דא דיא רעליגיאן אינגעס שטאממעס אין דענזעלבען בעשטפפפפ-ווירד. „העלבער אים דייטשען ריכטע דיא בירגעליכע אינהאלטליכע גגיגעפס. דער גגריכטסהאף פער-אינהאלט גן דען אנט-סעמיטישען ריעדאקטער צו 14 טאגען געפנגגנים.“ — דיא שטראפע איזט ליידער אים פערהעלטנים צום פערברעכען אינע גאר צו גגרינגגע. דורך זאלכע גגליגדע שטראפען ווערדען זיך דיא אנט-סעמיטען פאן איהרען שטפפפערייען גגגגען דיא יודען קום אבהאלטען לאסטען. זאלכע „גגרגגגפאנעל“ מיסטען פאן וויט עמפפינדליכערען שטראפען בעטראפפען ווערדען!

*(איזט „אנטי-סעמיט“ אינע עהרענבעליידיגונגגן?) היער אין אינגארן איזט אישטייגי אדער אנאדי נאך שטאלין ראריף אלס אנטי-סעמיט צו גגלטען. אנדערווערטס שעמט מאן זיך ענדלך אינעס זאלכען טיטעלס אינד בעטראכטעט איהן אלס אינע עהרענבעליידיגונגגן. אהרע שטאלין (דייטשלאנד) ווירד געמעלד בעריכ-טעט: דער דיזעזע יידישע קייסמאנן הערר מענ-דעלסזאהן האט גיילך צו אינעס אנדערען ייר-שען קייסמאנגע, נאמענס ראזען, זיך וויא פאלגט גע-איסערט: „ווי מסען דיא, דאס דער ביכהאלטער קוטצגער דער גראסטע אנט-סעמיט איזט, דער בעמיהט איזט איך אנדערע לייטע פיר דיא אנט-סעמטישען בעשטרעבונגגן צו גגעיינגגן; ערדען זיא דאך מיט זיגעס שען, דאס ער זיגגן ביכהאל-טער ווענגגן זיגגער אנט-סעמטישען אימטרעבע צור פערגאנגגיאהרטגגג צוערהע!“ — הערר ראזען איל-טע זאגליך צו דעם עריזעהנטען שען אינר טהיילטע אהם דיזעזע אייסערונגגן דעם הערן מענדעלסזאהן מיט. דער שען לעם זאגליך זיגגן ביכהאלטער רופגגן אונד זאגטע אהם: „הערר מענדעלסזאהן אייסערטע זיך. דאס זיא איין אנט-סעמיט זונד; זיא מיססען זיך פאן דיזעזם פערהאבען צו דיגגגען זיכען, אנטטט ווערע איך נגעראגגגן, זיא אים מיגגן דיגגסטען צו גגטלאסגגן!“ — דער ביכהאלטער קוטצגער אילטע גן צום גגריכטע אינר שטרגגגטע גגגגען הערן מענדעלסזאהן דיא קלאגגע ווענגגן „ערהענבעליידיגונגגן“ אן. דאס גגריכטע פעראר-טהיילטע הערן מענדעלסזאהן ווירקליך צו אינגער גגעלד-שטראפע פאן 50 מארק אדער 10 טאגגע גגע-פענגגנס. דאס גגריכטע מאטיווירטע זיגגן אריטהיל וויא פאלגט: „עס האט זיך וואהל הערגגגעשטעלטע דאס קוטצגער גגגגגגן דען „תלמיד“ בעשטפפפע-דע אייסערונגגן זיך ערלייבט האט אללין הערווארט אזט נאך אממער נגכט ערווייזגגן, דאס קוטצגגער דעקטאלט ווירקליך אנט-סעמיט וויא, אדער דאס ער זאגאר אין אנדערע לייטע אלס אנהענגער דעם אנט-סעמטישטטס גגעגגגגן מאכטע, נאכדעם גגן דער אנט-סעמטישטטס מיט דער בילדונגגגגג

איהרע. דאנקעניהלע איך מאָנלעכסט ווערדינע וויץ צום אויסהרוק צו בייגנען!" – נון, ביז צום 24-טען אָקטאָבער 1884 זינד וואָהל נאָך אנדערט-האלב יאהרע, אללין ווי ווינשען אויסיכטיג, דאס דיעזער עדלע יידישע נייז נכט בלאָם זיינען 100-יעהרינען נעבורטס-טאג אין פאָללער קאָ-פערליכען אונד גיסטיגען שטערקע עررייכע, זאָנ-דערן גלייך משה רבנו ע"ה 120 יאהרע אין דער אר לעבען מאָגע. דאס מאן איך איבער אזהן שרייבען קאָנגע: לא כהתה עינו ולא נס לחו! (דאס הייסט: זיין אוגע איזט נכט איינמאל גע-טיכט אונד זיין לעבענסזאפט נכט פערטונדערט וואָרדען!)

* (ד ע ר פ ר אָ צ ע ס נ ע ג ע ן א י ש-ט ו י צ.) בעקאנגלייך האט דער אנשטרונגס-ריכטער אין שטראפזאכען, הערר קאָלאָמאן טשערר, איך אנרעגונג דעם שטאאטס-אנוואלטעס, גענען אישטייצ וועגען איינעס יודענפרעסעריישען ארטי-קעלס אין זיינער „ציטשריפט" „12 יאהראט" אי-נען פרעס-פראָצעס אנגעשטרענגט אונד בים ריכט-מאנג וועגען איסל עפעדיגונג דעם אישטייצ אנגע-זיכט. דיא אנגעלעגענהייט וואָרדע דעם זאָנענאנג-טען „אמיניטעטס-איסשוסס" צור פרעפונג אונד בעריכט-ערשטאטטונג אבערגעגבען. וויא נון דיא נעסטריגען בלעטטער מיטלדען, האט דיעזער אי-שים זיינען בעריכט שאן פערטיג געמאכט אונד איך דען בעשלוס געפאסט צו עמפפעהלען, אין דיעזעם בעריכטע הייסט עס אונטער אנדערם: „אישטייצ האט אין זיינער מאָנאטס-שריפט „12 יאהראט" אין אינעם ארטיקעל „דאס פעי-יידעלטע אנגאר" פאָרגעגרעס געשריבען: „דיא אנגאר"שע נאצאָן פאָרבעריישונגען, אים דאס פעסט דעם מאכט עכען פאָרבעריישונגען, אים דאס פעסט דעם טייזענרסטען יאהרעס זיט דער עראבערונג דיעזעס לאנדעס צו פיעדר, ווי דיר פאָן דער דיעזעם טו-זענד-יעהרינע פעסט נכט פיעדר. בעפאָר ווי אונס פאָן דען יודען בעפרייט האבען. דיא יודען זינד אין פערעאמענער פאָללס-שטאמם מיט שלעכטער מאָראל אונד שגרלכיכם כאראכטער; זיא האבען זיך מיט אונפערגליכיכער אונפערשעמטהייט אין אנזער לאנד הינגעשטאָהלען; זיא זינד דורך דיא געמיינסטען מיטטעל דיא הערען אנזער קרעפ-טע געוואָרדען אונד בייטען אנזער פאָלק איך דיא אונפערשעמטעסטע אונד געוויסענלאזעסטע וויץ אים, מאן מאכט עמצט נייע וואָכער-גזעזעצע אם דאס פאָלק נעגען דיא יידען צו שטעלען. אבער אלל דאס איזט נור אינע טישינג, אין בעטרוג, אינע העסליכע לוגע, וואָמיט מאן דאס ארמע פאָלק בערעדען וויללד, דא נעגען דיא בעטרוגערייען דער יודען קיין גזעזעץ איך ערדען שטצען לאנג.

דיא יודען האבען אינזער נאנצעס פיאָאטעס אונד אָפפענטליכעס לעבען צו גרונדע גערכטעט; זיא האבען אינזערע מאטרייללען אונד אינזערע גיס-טיגען קרעפטע געריבט אונד דיא אונגארן צו איה-רען שקלאוען געמאכט, זעלבסט דיא דעפוטירטען דזר נור שקלאוען דער יודען, ווייל דיא יודען איה-רע שולד-וועכסעל אין דען מאשען האבען. אונטער דען 450 דעפוטירטען דעם אונגאַרישען ריכסטאגעס גיבט עס קיים 50, דיא פאָן דען יודען אונאבהענגיג דזר. דיא דעפוטירטען מיססען צו גונסטען דער יודען איינטרעטען אונד פיר דיא שטימען, ווייל דיא פירכ-טען, פאָן איהרען יריישען גלייבגערן איבערפאָללען צו ווערדען. מעהרערע פאָן דען דעפוטירטען דזר פאָן דען יודען געקייפט, אנדערע ווערדען פאָן דען-זעלבען פאָרמלוך איינגעהאלטען. זיא קאָממט עס, דאסס דאס נאנצע פאָרלאמענט אין דיענסטען דער יודען שטעהט. זאָללען ווי אלזאָ דיעזע יידישען שלאגנען? איך נאָך ווייטער אין אינזערעס בוינען וואָרטען? אונזערע גרונדזאטצען איזט: „דיא יודען זינד נכט נור שלעכט, זאָנדערן צור בעסערונג איבער-הייפט אונפעהיגג; אינזער ציעל איזט דאהער: „הו-נים מיט דען יודען יודען אינגאָרן!" – דא דיעזער אריטקעל אינע העטצערייא גענען אינע נאנצע קאָנפעססיאָן גנטהאלט, זיא איזט עס נאָטהווענדיג, דאס אישטייצ דעם שטאפגריכטע איינגעלע-פערט ווירד!" – זיא לייטעט דער בעריכט דעם „אי-מיניטעטס-איסשוסס" דעם ריכטאגעס; עס אונ-טערלייגט דיעגעס צייטפעל, דאס דער ריכטאג דיעזע אנזיכט דעם איסשוסס מיט גראָסער מא-אָרטעט צום בעשלוסס ערהעבען ווירד. דיא ליבעראלע פארטיא ווירד פיר דיא אישלעפערונג אישטייצ'س שטימען, דיא דער שטאאטס-אנוואלט דיא לאגע גענען דיזען יידען-פרעסער אים נאמען דער שטאאטסגעוואלט, דער רעגיערונג, ע-האבען האט. דיא לינקען ווערדען נאָך מעהר פיר דיא אישלעפערונג אישטייצ'س שטימען, דא דיעזע בעקאנגלייך אין לעטצטערער צייט ווידערהאלט צו קונדגעבונגען זיך פערפאלאמט געפוהלט, אים דען פערפאכט דעם יודען-האססעס פאָן זיך אבצו-ווייצען, דיא דיא האבען, וויא בעקאנגט, אנאָר אונד זיינע געזינגנונגס-גענאָסען זאָנאר אינגען אהרער ווערפיינדליכען אומטריעבע אים דער פארטיא געשטאָסען. עס אונטערלייגט אלזאָ קיינעס צווייי-פעל, דאס דער פרעס-פראָצעס נגנען אישטייצ צור דורכפיהרונג געלאנגען ווירד. הייטע הענגט אלזאָ נור נאָך אללעס פאָן דען „געשוואָרענען" אב. ווע-דען דיעזע נכט אייך זעלבסט אנטי-סעמטען זיין, דאנן דיריפטע אישטייצ אינע שטראָפע ערהאלטען, דאס אידם פיר דאנגע דיא ליסט צו יודען-העטצע-ריען פערגעהען ווירד. פיילך שיינט אישטייצ אין שטיבנגטערען אונד פיאנטע וויא: וואהרן דיא דענן זא שגלל לוסט?

פאבע מיססען נון אינענר אינע איינטרעדע נעכרייכען, קאָנגטע אבער נכט מעהר איהרעס הערען נאָך דער הייטע פאָראנטיילען. —

אלס נון דער אלטע רישטער צוריכט דיא הייטע בעטראט, דא ביכלקעט ער אויך יעמאנדען, דער איהן נאנזן אויסער זיך בראכטע. דען וואר זיין שוועסטער-זאָהן מארקהאס עוויאָרד, דען ער זיין לענגעער צייט ווענגען זיינער אנהענגליכיים אן קאָמטיללל אים זיינער נעהר פערבאנדטע. —

מארקהאס עוויאָרד ערשראָק, ער מערקטע, דאס ער הער אין זיהר אונגעלעגענער נאכט וויא. אונד דאנגט שיכ-טערן. „איך קאָם אין איהרען אנגעלעגענהייטען דיריהר, אָבגלייך איך פיכטען מוס, דאס איך אידנען אין מיינער אייגענען אנגעלעגענהייט נכט ווייללקאָممטען זיין ווירדע."

דער אלטע רישטער נעריעטה אין אלכען צאָרן, דאס ער דען יונגען עוויאָרד אם קראגען מאקען אונד הייסס. שליידערן וואָללטע; ער פאסטע זיך יעדאך אגלייך, וויא יעמאנד, דער זיך עראנגערט, דאס ער זיך זיינעס שטאנדע נעמטס בעפראגען מיסטע. דער רישטער אנטוואָרטעטע שטאָט. טיש אונד בייסעד: „עס פרייט מיך זעהר, מיין ליעבער הערר שוועסטערן-זאָהן, דאס איהר נעראדע הייטע מיך בע-זוכט אונד צוואר הייר אין דעם נראָסאטיגען מאלאסטע מיינעס דיענערס, וויא איך איך נאָך פיעלען יאהרען אייגע אויפגאהמע פערשפרעכען קאָנגן. דיא אייער ווירדיג איזט. איך גלייבע, ווי ווערדען אין דיעזעם גראָסאטיגען מאלאס-טע קיים פלאטען פינדען."

מארקהאס עוויאָרד וואָסטע נכט. וואס פאָרגע-פאללען, ווסהאלב ער אויך דען בייסענדען שפאָסט נכט פערשטאנד, אונד ער אנטט רוהיג: „איך ווערדע זיא, מיין נעשטעטער הערר אָנקעל, נאך איהרעס שלאָסס בעגלייטען, ווענן זיא מיר דיעס ערלויבען, זיא ווערדע איך דאס פיר דיא נאָסטע זיאָרלשהאס האלטען. דיא זיא מיר ביז יעצט ערצייגט האבען, אָבגלייך איך איהנען שאן זא מאנכעס גוטס אונד ליעבע פערדאנקע!"

„זיא פערשטעהען מיך נכט, יונגער הערר! (זאגט דער רישטער מיט צוריקגעהאלטענעס צאָרנע) ווי האבען קיין שלאס מעהר, דיא קאָנגען אין דאס שלאָס געהען, וויא בעייסט אייגען איהרע ליעב פיעדען."

„אום נאָטטעסווילען, אלטקסיס! (ריעף מארקהאס) אנגע מיר, וויא זאָלל איך דיעזע נעהיימניסאָללע שפאנד דיינעס פאטערס פערשטעהען?"

אום דען צאָרן איהרעס פאטערס נכט נאָך מעהר צו שטייגערן, וואנגט זיך אלעקסיס, איהרעס נעשוויסטע-קינד מארקהאס קיריען צו אנטוואָרטען: „ווי זינד דויך קראנ-ווערדיגע קאָמטיסטעריע אים דעם שלאָסס פערבריינגען וואָרדען!" —

„דאס איזט אונמאגליך! דאס קאנן נכט זיין! (ריעדדערטע מארקהאס) צור בעזעטצונג דיעזעס שלאָסס איזט נאך קיינע נעזעטצליכע פאָללמאכט פאָראנדען!"

„זא, מיין הערר הערר! (זאגט דער רישטער) איהר זייד דער אדזומאנט פאָן קראָמטעלל אונד וויסטעס נכט, וואס אן זיינעס האטט פאָרגעהט! איך זאה מיט מיינען אייגענען דיא פאָללמאכט צור בעזעטצונג דיעזעס שלאָסס. – אדער בעשטעהען דיא זיך נכט מעהר מיט דיעזעס אונגעגבליקע נאָך וועגען אייגענעשטעהרט צו זיין, דא ער יא אנשטאטט זיינער „מאָנאטס-שריפט-שריפט" גנגעהר ענטשלאָסען איזט, אים פערראייגע מיט אייאן שימאָי „אין טאגעס-שריפט-בלאטט" הערויסצוגעבען!

* (ד ע ר פ ר אָ צ ע ס א י ש ט ו י צ'س ג ע ג ע ן א ר נ ש ט ט י ן.) אנגעפלך דער פאָרגען רייסטאגס-וואהللען האבען ווי דען פ-אָ-צעס מיטגעטהיילט, דען אישטייצ גענען דען ירי-שען קריפאנען סיאָן אנשטיין אין הידזוע (וואלאער קאָמטאט) אנגעשטרענגט, ווייל דיעזער געוואגט האט: „איך שטיממע נכט פיר אישטייצ, ווייל דיע-זער אין דייבער איזט, דער נור דאס פאָלק גגגען דיא יודען איפהעטצען ווילל, אים דיעזע צו בעייבען!" וועגען דייזער אייסעריגג האט אישטייצ בים דארטיגען בעצירקס-גערכטע גגגען ארנשטיין איינען פאָצעס וועגען פערלייטונג אונד עהרענבעליידיגונג אנגעשטרענגט. דאס בעצירקס-גערכט פערארטהיילט דען אייך הערען אנ-שטיין צו אייגעם מאָנאטע געפענגנס אונד אייגער גגלדשטראָפע אים בעטראגע פאָן 500 גולדען. הערר ארנשטיין אפפעללירט גגגען דיעזעס ארטהייל אן דיא קאָנגלייכע מאָפעל. דיא קאָנגלייכע מאָפעל שפאָאר דען ארנשטיין פאָן דער קלאגע דער עה-רענבעליידיגונג פיא (פיעללייכט, ווייל אין אישטייצ ווירקליך קיינע עהרע אים ליעבע האט). פער-ארטהיילט אפפעללירט דען הערר ארנשטיין אין דען אבערסטען גערכטסהאף. דיעזער מאגע נון ער-פאָלגטע דער שפרוך דעם אבערסטען גערכטס-האָפעס, דער דאס ארטהייל דער קאָנגלייכען מא-פעל בעשטעטיגטע, דער אבערסטע גערכטס-האָף מאָטיווירטע זיינען ארטהיילסשפרוך וויא פאָלגט: „ארנשטיין האט ארנשטייטע גגגען דאס גגזעטץ פערשטאָסען, דא ער אינע פערלייטונג פערבריי-טעט האט; ער מיט דאהער אינע שטראָפע ערלי-דען. אנדערערזייטס מיט יעדאך דאס פאָרגעהען אישטייצ'س אויפס ענטשיעדענסטע מיסבילליגט ווערדען. דא ער יא וועגען זיינער ריכטסבאלאָגען אנגריפפע גגגען דיא יודען הערען ארנשטיין צו זיינער פערלייטערישען אייסעריגג פערארטהייל האט!" – אללגנאָללס מיט דער ארטע הערר ארנשטיין וועגען דער פערלייטונג אינעס אישטייצ אינע עמפפענדליכע בעשטראָפונג ערדולדען. נון, ווי ווערדען זעהען, וועלכע שטראָפע אישטייצ דאפיר ערהאלטען ווירד, דאס ער דיא נאנצע יידישע נאָפפעסיאָן אהראיס יאהراس מיט דען שווער-ליכסטען פערלייטונגען איבערהיפט!

פאָללייעטאָן.

ריקקעדר דער יודען נאך ענגלאנד.

(31-טע פאָרטזעטצונג.)

„אונד ווייל דיא יודען (זאגטע אלעקסיס ווייטער) זייט איהרער פערטייטונג אים איהרעס לאנדע פאָרט-וועהרענד פאָם אינגלייכע פערפאָלגט זינד, דייפען דיא כריס-טען איבער זיא נאָך נייע אנשולדיגונגען אונד נייע אנקלא-גען אונד פערפאָהרען מיט איהנען זא, וויא יענע גגגער מיט אייגעם אונגלייקלכען."

„זיעהסט דוא, מיינע פאָטטער! (זאגטע דער רישטער) זא איזט עס, אויך דער אלטע דע ווידאל זאגטע מיר עהר. ליעבע, אויך איך האבע אין דער זעלבגגשיכטע גגלעזען, דאס אלס קאָגיג ריכארד אייגגס מאגגגס פאָם פאָם פיינצען הייג-ריך בעווכס ווארדע. אונד ריכארדס הונד אימטער מעהר אום דען פרעמדען פיינצען אלס אום זיינען הערען וואר, דא זאגטע ריכארד: „אָ! נאָטט האט נון דיא קראָנע פאָן מיר גגגאָممען אונד זיא פיר דען פיינצען הייגריך בע-שיכטס! דאס רישטע מיר דיעזעס פרייע טהיער אין!" — אונד ווייקלכך פיאס דיעזע פ-אָפצייהונג באלד אין."

ווערענד דיא זא שפאָגען, שטייגטע פלאָטצליך דער הונד בעווי אים אייגגס גע בישע הערפאָר אונד בע-לעקטע זיינען הערען.

„נון ווייטסט דוא, פאָטטער! (זאגטע אלעקסיס) אונגער בעווייז דאך צו זיינעס אלטען הערען צוריק?"

אבער בעווייז האט הייטעס זיינע בעגלייטע פאבע פערראטטען. דענן באלד ערבליקטע סיי הערי לעע זיין

מארקהאס עוויאָרד וואָסטע נכט. וואס פאָרגע-פאללען, ווסהאלב ער אויך דען בייסענדען שפאָסט נכט פערשטאנד, אונד ער אנטט רוהיג: „איך ווערדע זיא, מיין גגשטעטער הערר אָנקעל, נאך איהרעס שלאָסס בעגלייטען, ווענן זיא מיר דיעס ערלויבען, זא ווערדע איך דאס פיר דיא נאָטטע זיאָרלשהאס האלטען. דיא זיא מיר ביז יעצט ערצייגט האבען, אָבגלייך איך איהנען שאן זא מאנכעס גוטס אונד ליעבע פערדאנקע!"

„זיא פערשטעהען מיך נכט, יונגער הערר! (זאגטע דער רישטער מיט צוריקגעהאלטענעס צאָרנע) ווי האבען קיין שלאס מעהר, דיא קאָנגען אין דאס שלאָס געהען, וויא בעייסט אייגען איהרע ליעב פיעדען."

„אום נאָטטעסווילען, אלעקסיס! (ריעף מארקהאס) זאגע מיר, וויא זאָלל איך דיעזע נעהיימניסאָללע שפאגד דיינעס פאטערס פערשטעהען?"

אום דען צאָרן איהרעס פאטערס נכט נאָך מעהר צו שטייגערן, וואנגט זיך אלעקסיס, איהרעס נעשוויסטע-קינד מארקהאס קיריען צו אנטוואָרטען: „ווי זינד דויך קראָ-ווערדיגע קאָמטיסטעריע אים דעם שלאָסס פערבריינגען וואָרדען!" —

„דאס איזט אונמאגליך! דאס קאנן נכט זיין! (ריעדדערטע מארקהאס) צור בעזעטצונג דיעזעס שלאָסס איזט נאך קיינע נעזעטצליכע פאָללמאכט פאָראנדען!"

„זא, מיין הערר הערר! (זאגטע דער רישטער) איהר זייד דער אדזומאנט פאָן קראָמטעלל אונד וויסטעס נכט, וואס אן זיינעס האטט פאָרגעהט! איך זאה מיט מיינען אייגענען דיא פאָללמאכט צור בעזעטצונג דיעזעס שלאָסס. – אדער בעשטעהען דיא זיך נכט מעהר מיט